

Bensiinin, petrolin ja naftan hankinta- sopimus N:o 113/34 Tekn.

Puolustusministeriö, jota alempana nimitetään ministeriöksi, sekä toiminimi Nobel-Standard Osakeyhtiö Suomessa, Helsinki, jota alempana nimitetään hankkijaksi, ovat tehneet seuraavan hankintasopimuksen:

1 §.

Tavaran laji, määrä, toimituspaikka ja hinta.

Hankkija sitoutuu ministeriölle ja kaikille muille valtion virastoille ja laitoksille, joihin luetaan myös valtion teollisuus- ja liikelaitokset, toimittamaan 3. §:ässä mainittujen laatuvaatimusten mukaista ”Standard”-bensiniä, valaistus- ja moottoripetrolia sekä naftaa tässä sopimuksessa olevien ehtojen mukaan toistaiseksi ministeriön ja muitten valtionlaitosten tilausten perusteella, bensiniä vuosittain enintään kolmetuhatta (3000) tonnia, petrolia vuosittain enintään kaksituhatta (2000) tonnia ja naftaa vuosittain enintään kaksituhatta (2000) tonnia, kaikki tulattuna, allaoleviin hintoihin:

I. Toimitettaessa seuraavilla paikkakunnilla:

A. *bensiniä kiloittain* vuokravapaissa kelvollisissa galvanoiduissa rauta-astioissa koko-astioittain suoraan hankkijan varastosta vapaasti rautatievaunuun, alukseen tai vastaanottajan varastoon;

B. *bensiniä litroittain* vähin erin hankkijan bensinimittareista;

C. *petrolia kiloittain* vuokravapaissa kelvollisissa astioissa koko- tai puoliastioittain (petrolia $\frac{1}{2}$ -astioissa toimitettaessa — sikäli kuin hankkija voi täten tavaraa toimittaa — veloitetaan kultakin $\frac{1}{2}$ -astialta yhden markan lisämaksu) suoraan hankkijan varastosta vapaasti rautatievaunuun, alukseen tai vastaanottajan varastoon;

D. *naftaa* (kaasüöljyä) kilottain vuokravapaissa kelvollisissa astioissa kokoastioittain suoraan hankkijan varastosta vapaasti rautatievaunuun, alukseen tai vastaanottajan varastoon:

Toimituspaikka		A Bensiini Hinta netto- kilolta Smk.	B Bensiini Hinta litralta Smk.	C Petroli Hinta netto- kilolta Smk.	D Nafta Hinta netto- kilolta Smk.
1.	Helsinki	4:05	3:15	1:45	1:25
2.	Degerby	4:15	3:25	1:45	1:25
3.	Forssa	4:15	3:25	1:55	1:35
4.	Godby	4:15	3:25	1:45	1:25
5.	Hamina	4:05	3:15	1:45	1:30
6.	Hanko	4:05	3:15	1:45	1:30
7.	Hiittinen	4:05	3:15	1:45	1:30
8.	Iisalmi	4:40	3:35	1:65	1:50
9.	Joensuu	4:25	3:30	1:55	1:40
10.	Jyväskylä	4:40	3:40	1:70	1:50
11.	Kajaani	4:45	3:40	1:70	1:55
12.	Karjaa	4:05	3:15	1:45	1:30
13.	Kauliranta	4:35	3:45	1:70	1:60
14.	Kemi	4:20	3:30	1:65	1:45
15.	Kokkola	4:15	3:25	1:60	1:45
16.	Kotka	4:05	3:15	1:45	1:30
17.	Kristiina	4:15	3:25	1:55	1:40
18.	Kuopio	4:25	3:30	1:55	1:40
19.	Käkisalmi	4:25	3:30	1:55	1:45
20.	Lahdenpohja	4:25	3:30	1:55	1:45
21.	Lahti	4:20	3:25	1:60	1:40
22.	Lappeenranta	4:15	3:25	1:50	1:35
23.	Loviisa	4:05	3:15	1:45	1:30
24.	Maarianhamina	4:15	3:25	1:45	1:25
25.	Mikkeli	4:25	3:30	1:55	1:40
26.	Mänttä	4:30	3:40	1:60	1:40
27.	Nurmes	4:45	3:45	1:65	1:55
28.	Oulu	4:20	3:30	1:65	1:45
29.	Petsamo	4:50	3:50	1:75	1:30
30.	Pietarsaari	4:15	3:25	1:60	1:45
31.	Pori	4:10	3:20	1:55	1:35
32.	Porvoo	4:05	3:15	1:45	1:25
33.	Punkasalmi	4:25	3:30	1:55	1:40
34.	Raahe	4:20	3:30	1:65	1:45
35.	Rauma	4:10	3:20	1:55	1:35
36.	Rovaniemi	4:35	3:45	1:70	1:60
37.	Salo	4:05	3:15	1:50	1:35
38.	Savonlinna	4:25	3:30	1:55	1:40
39.	Seinäjoki	4:20	3:30	1:60	1:40
40.	Sortavala	4:25	3:30	1:55	1:45
41.	Suolahti	4:40	3:40	1:70	1:50
42.	Tammisaari	4:05	3:15	1:45	1:30
43.	Tampere	4:20	3:30	1:55	1:35
44.	Terijoki	4:05	3:15	1:45	1:40
45.	Toijala	4:25	3:30	1:60	1:40
46.	Turku	4:05	3:15	1:45	1:30
47.	Tyrvää	4:25	3:30	1:60	1:40
48.	Uusikaupunki	4:10	3:20	1:50	1:35
49.	Vaasa	4:15	3:25	1:55	1:35
50.	Valkom	4:05	3:15	1:45	1:30
51.	Vammala	4:25	3:30	1:60	1:40
52.	Viipuri	4:05	3:15	1:45	1:30

Näistä varastoista tavaraa toimitettaessa noudatetaan tähän sopimukseen liitettyjä kuljetusmääräyksiä.

II. Toimitettaessa bensiiniä litroittain vähin erin hankkijan bensiinimittareista muualla kuin edellä I. kohdassa mainituilla paikkakunnilla

piirissä n:o 1	Smk. 3:30	litralta	
” ” 2	” 3:45	”	paitsi
Riihimäellä	” 3:30	”	
piirissä n:o 3	” 3:60	”	
” ” 4	” 3:65	”	ja
” ” 5	” 4:25	”	paitsi
Kuusamon kirkonkylässä ..	” 4:05	”	
Sodankylässä	” 3:95	”	
Ivalossa	” 3:85	”	
Virtaniemessä	” 3:85	”	ja
Salmijärvellä	” 3:65	”	

Näitten hintapiirien rajat ovat seuraavat:

Piiri n:o 1 käsittää Turun ja Porin läänin, Uudenmaan läänin sekä Vuoksen (Suvannon) länsi-eteläpuolella olevan osan Viipurin lääniä, kulkien piirin raja Mikkelin ja Viipurin läänien rajalta Saimaan Patasaaren kohdalta Saimaata pitkin Kutvelen kanavan kautta suoraan Vuoksenniskaan.

Piiri n:o 2 käsittää Vaasan, Hämeen ja Mikkelin läänit sekä Vuoksen itäpohjoispuolella olevan osan Viipurin lääniä.

Piiri n:o 3 käsittää lounaisosan Oulun lääniä viivaan asti, joka on vedetty Kaulirannasta suoraan Rovaniemelle, Taivalkoskelle, Kontiomäelle ja sieltä rautatielinjaa pitkin Murtomäkeen yhtyen siellä lääninrajaan.

Piiri n:o 4 käsittää Kuopion läänin sekä Oulun läänistä sen osan, joka on 3:n piirin itäpuolella, ulottuen pohjoisessa Taivalkoskelta suoraan itärajaan vedettyyn viivaan asti.

Piiri n:o 5 käsittää kokonaan 3:n ja 4:n piirin pohjoispuolella olevan osan maata.

Niillä paikkakunnilla, joiden kautta piirirajat kulkevat, veloitetaan halvemman piirin hinta.

III. Toimitettaessa bensiiniä, petrolia ja naftaa valtion säiliövaunussa hinnat ovat 10 penniä kilolta ja hankkijan säiliövaunussa 5 penniä kilolta edellä I. kohdassa mainittuja hintoja halvemmat.

IV. Toimitettaessa tavaraa täysin laivanlastein sovitaan hinta kussakin tapauksessa erikseen.

Vastaanottaja on velvollinen palauttamaan tyhjät astiat rahtivapaasti samalle hankkijan varastopaikkakunnan asemalle tai satamaan, josta tavaran lähetys tapahtui. Palauttamattomista galvanoiduista $\frac{1}{4}$ -rauta-astioista hankkija on oikeutettu veloittamaan Smk. 300:— ja galv. $\frac{1}{2}$ -astioista Smk. 150:— sekä puu- ja mustista peltiastioista Smk. 100:— kappaleelta.

2 §.

Hintojen muutokset ja suhde yleisiin hintoihin.

1 §:n I ja II kohdissa mainitut hinnat ovat voimassa heinäkuun 1 p:stä 1934 lukien toistaiseksi. Mikäli hankkija muuttaa näitten tuotteitten yleisiä markkinahintoja Suomessa tämän sopimuksen voimassaoloaikana, koroitetaan tai alennetaan myöskin valtiolle toimitettavan tavaran hintoja samanaikaisesti ja vastaavin määrin, mutta kuitenkin niin, että valtiolle kiiloittain kokoastioissa (petrolia myös $\frac{1}{2}$ -ast.) tavaraa toimitettaessa

bensiinin hinta on	40 (neljäkymmentä)	penniä
petrolin hinta on	20 (kaksikymmentä)	penniä ja
naftan ” ”	10 (kymmenen)	”

nettokiloa kohti alempi kuin edellä 1 §:n I kohdassa mainituilla varastopaikoilla hankkijan kulloinkin määräämät yleiset tukkuhinnat.

Litroittain vähin erin varastopaikkakunnilla hankkijan bensiinimittareista toimitettavan bensiinin hinta on 20 (kaksikymmentä) penniä alle niiden litroittain ostettavan bensiinin hintojen, jotka hankkija kunkin tukkuhinnanmuutoksen (kiloittain, astioittain toimitettavan tavarana) tapahtuessa puolestaan ilmoittaa jälleenmyyjille käytäntöön otettaviksi yleisiksi litranhinnoiksi.

Muulla kuin mainituilla varastopaikkakunnilla hankkijan bensiinimittareista litroittain vähin erin toimitettavan bensiinin hintojen ero pidetään kaikissa hintapiireissä varastopaikkakuntien litranhintoihin nähden yhtä suurena kuin edellä on merkitty.

Jos "Standard"-bensiiniä myydään jollakin paikkakunnalla muille halvemmalla kuin valtion maksettavaksi sovittu litrahinta + 20 penniä on, veloitetaan valtionlaitoksilta tavarasta asianomaisen myyjän yleisesti paikkakunnalla pitämä litrahinta — 20 penniä, edellyttäen, että valtion otto on tapahtunut tältä myyjältä.

Jos hankkija poikkeustapauksessa myy tämän sopimuksen mukaisia tuotteita muille tukkuostajille sellaisin ehdoin, että enimmänsä alennuksia saaneen tukkuostajan ostojen keskinettöhinta on alhaisempi kuin valtion maksama keskihinta, niin hankkija sitoutuu myöntämään valtiolle lisää sellaisen alennuksen, että valtion keskihinta tällöin tulee samaksi kuin sanotun tukkuostajan maksama keskihinta. Mainitut keskihinnat lasketaan neljännesvuosittain ja samalta ajanjaksolta otetaan kulloinkin huomioon valtiolle tuleva lisäalennus, jonka suoritus tapahtuu hyvityslaskun muodossa tai muulla ministeriön ja hankkijan kesken erikseen sovittavalla tavalla.

Kaikista hinnanmuutoksista hankkija on velvollinen hyvissä ajoin puolustusministeriölle ilmoittamaan.

3 §.

Tavarana laatu.

Tavarana tulee olla ainakin yhtä hyvää kuin seuraavat analyysit ja vaatimukset osoittavat:

Bensiini:

Ominaispaino +15° C.	0,715—0,725
Kiehumisen alku	ei alle +30° C.
105° C. ylitislautuu	50 vol. %
Tislauksen loppu	noin 195° C.
Hopeanitraattikoe	negatiivinen
Karbiidikoe	negatiivinen
Lakmusreaktio	neutraalinen
Suodatinpaperikoe	ei rasvatäplää eikä hajua.

Valaistuspetroli:

Petroliin tulee olla kirkasta, väritöntä sekä vapaata epäpuhtauksista ja vedestä.

Ominaispaino 15° C. noin 0,810.

Petroliin tulee tislautua jotenkin täydellisesti 150° ja 300° C. välillä.

Liekehtimispiste vähintään 25° C. (Abelin mukaan määrättyinä)

Karbyripitoisuus enintään noin 10 %.

Vielä —25° C:ssa petroliin täytyy pysyä kirkkaana ja juoksevana.

Moottoripetroli:

Petroliin tulee olla kirkasta sekä vapaata vedestä ja mekaanisista epäpuhtauksista.

Ominaispaino 15° C. 0,800—0,820

Kiehumisen alku noin 150° C.

200° C. mennessä tulee tislautua noin 60 %

250° C. ” ” ” noin 90 %

Tislauksen loppupiste noin 275° C.

Rikkiä enintään 0,1 %

Petroliin tulee sisältää vähintään 15 % aromaattisia aineita.

Petroliin tulee olla neutraalista sekä vapaata korrodoivasta rikkistä ja muista syövyttävistä aineista.

Nafta:

Ominaispaine 15° C:ssa	0,82—0,88
Viskositeetti E 20°	noin 1,3
Liekeht. piste (av. upokk.)	vähintään 65° C.
Jähmettymispiste	—15° C.
Tislauksen alaraja	noin 200° C.
„ yläraja	noin 350° C.
n. 60—70 % naftasta tulee tislautua	300° C. mennessä
Tuhkaa enintään	0,05 %
Vettä „	0,5
Rikkiä „	0,7 %
Vapaa hapoista	

Teknillisen kehityksen mahdollisesti myöhemmin vaatimista laadunmuutoksista sovitaan erikseen.

4 §.

Toimitusaika.

Tavaran toimitus on suoritettava viipymättä ja viimeistään 15 päivän kuluessa tilauksen saapumisesta. Hankkijan bensiinimittareista, mikäli niistä tavaraa yleensä myydään, on bensiiniä luovutettava välittömästi heti, kun tilaus on mittarin (bensiiniasema) hoitajalle annettu.

Tämä sopimus on voimassa heinäkuun 1 päivästä 1934 alkaen toistaiseksi.

Irtisanomisaika molemmin puolin on kuusi (6) kuukautta.

5 §.

Tavaran tilaaminen, vastaanotto ja tarkastus.

Tavaran tilaaminen tapahtuu kirjallisesti tarkoitusta varten painettuja numeroituja lomakkeita käyttämällä. Vastaanottaja on velvollinen saamastaan tavarasta antamaan jokaisen oton tapahduttua tilauslomakkeen, joka on varustettava asianomaisen viraston tai laitoksen leimalla, kuitattuna varaston tai mittarin hoitajalle.

Petrolia tilattaessa on tilauslippuun tilaajan merkittävä, kumpaa petrolilaatua tilaus koskee.

Tavaran tarkastuksesta huolehtii puolustusministeriön kemiallinen koelaitos ja ainoastaan sen suorittama tarkastus on asianosaisia sitova. Tarkastukseen ministeriö on oikeutettu maksutta käyttämään keskimäärin kymmenen (10) kiloa kutakin tavaralajia kuukausittain.

6 §.

Maksuehdot ja laskutus.

Maksu suoritetaan sen jälkeen kun vastaanotetut määrät ja niistä annetut laskut on tarkastettu ja hyväksytty. Laskut on kuukausittain lähetettävä kahtena kappaleena, joista toiseen on näkyvästi merkittävä ”jäljennös”, suoraan asianomaiselle virastolle tilauslipussa olevan leiman mukaan. Laskuissa on mainittava minkä numeroiset ja -määräiset tilausliput kuhunkin laskutettuun määrään sisältyvät. Tilausliput on sitäpaitsi liitettävä laskuun. Tyhjiä astioista on veloitus- samoin kuin hyvityslaskut kirjoitettava erikseen.

Kunkin kalenterikuukauden laskut on lähetettävä seuraavan kuukauden kuluessa.

7 §.

Sopimussakko ja sopimuksen purkaminen.

Jos tämän sopimuksen mukaisen tavaran toimitus viivästyy yli 4 §:ssä mainitun ajan eikä viivästyminen ole johtunut 8 §:n mukaan huomioonotettavasta ylivoimaisesta esteestä, sitoutuu hankkija suorittamaan ministeriölle sopimussakkona kymmentuhatta Suomen markkaa

(Smk. 10,000: —) kultakin viivästysviikolta tai sen osalta ja kutakin toimittamatta jätettyä tavaralajia (bensiniä, petrolia, naftaa) kohti. Ministeriö on oikeutettu vähentämään sopimussakon myös hankkijan mahdollisesta saatavasta valtiolta. Jos tavaraa ei ole yhden toimitusaikaa ylittävän kuukauden kuluessa toimitettu tai jos se ei ole tämän sopimuksen mukaista, on ministeriöllä oikeus purkaa tämä sopimus ja tilata tarvittava määrä laadultaan yhtä hyvää tavaraa muualta, ja hankkija on siinä tapauksessa velvollinen ministeriölle suorittamaan yllämainitun sopimussakon lisäksi mahdollisen ylihinnan ja asiasta aiheutuneet kustannukset ministeriön laskun mukaan.

8 §.

Ylivoimaiset esteet.

Toteennäytettyjen ylivoimaisten esteitten (force majeure) sattuessa pidennetään toimitusaikaa vastaavasti, mutta ministeriöllä on oikeus purkaa tämä sopimus, jos tällainen este kestää kauemmin kuin kaksi kuukautta. Ilmoitus sattuneesta ylivoimaisesta esteestä on — jotta se otettaisiin huomioon — tehtävä kirjallisesti ministeriölle viiden (5) päivän kuluessa sen alkamisesta.

9 §.

Riitaisuudet.

Tämän sopimuksen täyttämisestä mahdollisesti aiheutuneet riitaisuudet, joista ei ole voitu muuten sopia, jätetään ensi asteessa Helsingin kaupungin Raastuvanoikeuden ratkaistaviksi.

10 §.

Tätä sopimusta on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta, joista toinen on ministeriöllä ja toinen hankkijalla.

Helsingissä, heinäkuun 31. päivänä 1934.

Ministeriön puolesta:

Arvi Oksala.

Ministeri.

Hankkija:

Nobel-Standard Osakeyhtiö Suomessa.

V. O. Helander

Teknillisen osaston päällikkö

L. Sarck.

Eversti.

Mukana:

Kuljetusmääräykset:

Helsinki 1934, Oy. Gutenberg